

JEZIKOVNI POUK: ČEMU, KAJ IN KAKO?

Priročnik za učitelje
in učiteljice
slovenščine
v osnovni šoli

MARTINA KRŽAJ
MARJA BEŠTER TURK

Dr. Martina Križaj, dr. Marja Bešter Turk

Jezikovni pouk: čemu, kaj in kako?

Priročnik za učitelje in učiteljice slovenščine v osnovni šoli

Recenzentki: dr. Simona Pulko, mag. Lara Godec Soršak

Fotografija na naslovnici: Viktoria Kurpas/Shutterstock

knjigarNa.com

Vse knjige in dodatna gradiva Založbe Rokus Klett dobite tudi na naslovu www.knjigarna.com.

Priročnik Jezikovni pouk: čemu, kaj in kako? je nastal na osnovi Priročnikov za učitelje Slovenščina za vsak dan 6, 7, 8, 9 – izdaja s plusom avtoric Nane Cajhen, Nevenke Drusany, Dragice Kapko, Martine Križaj in Marje Bešter Turk.

© Založba Rokus Klett, d. o. o. (2018). Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika so prepovedani reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, kot tudi fotokopiranje, tiskanje ali shranitev v elektronski obliki. Tako ravnanje pomeni, razen v primerih od 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

Založba Rokus Klett, d. o. o.
Stegne 9 b
1000 Ljubljana
Telefon: (01) 513 46 00
E-pošta: rokus@rokus-klett.si
www.rokus-klett.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6:37.091.3:373.3(035)(0.034.2)

KRIŽAJ, Martina

Jezikovni pouk: čemu, kaj in kako? : priročnik za učitelje in učiteljice slovenščine v osnovni šoli / Martina Križaj, Marja Bešter Turk. - 1. izd. - Ljubljana : Rokus Klett, 2018. - (Učiteljeva orodja)

ISBN 978-961-271-917-3

1. Bešter, Marja
297626624

Uvod	8
1 KAJ STA TEMELJNA CILJA JEZIKOVNEGA POUKA PRI PREDMETU SLOVENŠČINA?	9
Kaj je sporazumevalna zmožnost in iz česa sestoji?	10
Motiviranost za sprejemanje in sporočanje	10
Stvarno znanje	10
Jezikovna zmožnost	10
Zmožnost nebesednega sporazumevanja	11
Slogovna oz. pragmatična zmožnost	11
Metajezikovna zmožnost	11
Kako učenci in učenke razvijajo svojo sporazumevalno zmožnost pri sodobnem jezikovnem pouku?	12
Kako učitelj/učiteljica preverja in ocenjuje sporazumevalno zmožnost pri jezikovnem pouku?	14
Preverjanje/ocenjevanje zmožnosti kritičnega razumevanja besedil	14
Preverjanje/ocenjevanje zmožnosti tvorjenja besedil	14
Preverjanje/ocenjevanje obvladanja gradnikov sporazumevalne zmožnosti	15
2 KAJ DELAJO UČENCI IN UČENKE PRI JEZIKOVNEM POUKU?	17
Učenci in učenke sodelujejo v vodenih pogovorih o sebi, jezikih, narodih in državah	18
Učenci in učenke razmišljajoče in kritično sprejemajo (poslušajo/gledajo/berejo) neumetnostna besedila raznih vrst (objavljena v raznih medijih)	18
Učenci in učenke tvorijo (govorijo/pišejo) neumetnostna besedila raznih vrst	20
Učenci in učenke sistematično razvijajo gradnike sporazumevalne zmožnosti	22
Učne teme in njihova obravnava pri jezikovnem pouku v 4., 5., 6., 7., 8. In 9. razredu	24
Jezik	25
1 SLOVENSKI JEZIK	25
Slovenski jezik v Republiki Sloveniji	25
Državni in uradni jezik	25
Prvi/materni jezik, drugi jezik/jezik okolja in tuji jezik	25
Slovenski jezik v Evropski uniji	26
Slovenski jezik pri Slovencih zunaj Republike Slovenije	26
2 ZVRSTI SLOVENSKEGA JEZIKA	30
3 IZVOR SLOVENSKEGA JEZIKA	33
4 RAZVOJ SLOVENSKEGA (KNJIŽNEGA) JEZIKA IN SLOVENSKE PISAVE	34
Sporazumevanje	35
1 BESEDNO IN NEBESEDNO SPORAZUMEVANJE	35
2 SPOROČANJE	37
3 POSLUŠANJE STROKOVNIH BESEDIL	40
4 BRANJE STROKOVNIH BESEDIL	42
5 IZRAŽANJE LOGIČNEGA RAZMERJA MED DEJANJEMA/STANJEMA	45
Časovno razmerje med dejanjema/stanjema	45
Izražanje časovnega razmerja z veznikom	45
Izražanje časovnega razmerja s predlogom	46
Vzročno-posledično razmerje med dejanjema/stanjema	48
Izražanje vzročno-posledičnega razmerja z veznikom	48
Izražanje vzročno-posledičnega razmerja s predlogom	48
Namerno razmerje med dejanjema/stanjema	50
Pogojno razmerje med dejanjema/stanjema	51
6 POROČANJE O PRVOTNEM GOVORNEM DOGODKU (PREMI IN ODVISNI GOVOR)	52

Besedilo	55
1 UMETNOSTNO IN NEUMETNOSTNO BESEDILO	56
2 (PREVLADUJOČE) SUBJEKTIVNO IN OBJEKTIVNO BESEDILO	59
3 PRAKTIČNOSPORAUMEVALNO, URADOVALNO, PUBLICISTIČNO IN STROKOVNO BESEDILO	61
4 BESEDILNE VRSTE	63
Pogovor	63
Osebni in telefonski pogovor	63
Neuradni in uradni pogovor	64
Raziskovalni, pogajalni in prepričevalni pogovor	64
Dopis	68
Neuradni in uradni dopis	68
Vrste dopisov glede na namen	69
Obvestilo	69
Opravičilo, zahvala, voščilo, čestitka, sožalje	70
Vabilo in prošnja	70
Pismo	70
Opis oz. opisovalno besedilo	74
Statični opis	74
Dinamični opis	75
Oznaka osebe	88
Reklama	89
Pripoved oz. pripovedovalno besedilo	91
Prevladujoče subjektivna pripoved	91
Prevladujoče objektivna pripoved	92
Razlaga oz. razlagalno besedilo	97
Razlaga oz. definicija pojma	97
Razlaga naravnega pojava	97
Obnova	100
Ocena	102
Nasvet strokovnjaka	104
Seznam	105
Obrazec	108
Beseda	110
1 POMEN BESED	110
2 POMENSKA RAZMERJA MED BESEDAMI	112
3 SLOGOVNA VREDNOST BESED	114
4 BESEDNE VRSTE	116
Samostalnik	116
Slovnične/oblikovne lastnosti	117
Pridevnik	124
Slovnične/oblikovne lastnosti	124
Glagol	127
Slovnične/oblikovne lastnosti	127
Prislov	131
Zaimek	133
Števnik	140
Predlog	141
Veznik	144
Členek	146
Medmet	147

5 TVORJENOST BESED	148
6 IZVOR BESED	150
7 FRAZEMI	152
8 SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA	154
Poved	156
1 POVED IN STAVEK	156
2 ENOSTAVČNA POVED	158
Stavčni členi	158
Sopomenske enostavčne povedi	166
3 ZLOŽENA POVED	167
Podredno zložena dvostavčna poved	169
Odvisni stavek (odvisnik)	169
Osebkov odvisnik	170
Predmetni odvisnik	171
Prislovnodoločilni odvisnik	171
Prilastkov odvisnik	179
Priredno zložena dvostavčna poved	185
Vezalno priredje	186
Stopnjevalno priredje	187
Ločno priredje	187
Protivno priredje	188
Posledično priredje	188
Pojasnjevalno priredje	189
Sklepalno priredje	190
Glasoslovje	193
1 GLASOVI V SLOVENSKEM KNJIŽNEM JEZIKU	193
Pravopis	196
1 ZAPISOVANJE GLASOV S ČRKAMI	196
2 PISANJE Z VELIKO IN MALO ZAČETNICO	199
Pisanje z veliko začetnico	199
Pisanje lastnih imen bitij	199
Pisanje zemljepisnih lastnih imen	199
Pisanje stvarnih lastnih imen	200
Pisanje z malo začetnico	200
3 PISANJE SKUPAJ, NARAZEN ALI Z VEZAJEM	205
4 DELJENJE	208
5 RABA LOČIL	209
6 PISANJE PREVZETIH BESED	212
7 KRAJŠAVE	214
8 NAVAJANJE VIROV	216
Dodatek: Temeljna vprašanja po razredih	218
VIRI IN LITERATURA	231

Spoštovani učitelji in učiteljice, ki poučujete slovenščino v 4., 5., 6., 7., 8. in 9. razredu!

Pred vami je priročnik za poučevanje slovenščine v drugem in tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Nastal je zato, da bi vam pomagal pri uresničevanju ciljev, vsebin in didaktičnih priporočil za jezikovni pouk, navedenih v učnem načrtu za slovenščino in udejanjenih v učnem gradivu. Iz priročnika boste lahko razbrali temeljne podatke o ciljnih jezikovnega pouka, o dejavnostih učencev in učenk ter učitelja/učiteljice pa tudi o učnih temah ter o globini, obsegu in načinu njihove obravnave. Priročnik je namenjen vam, učiteljem in učiteljicam, ne pa učencem in učenkam; ti pri jezikovnem pouku uporabljajo svoje učno gradivo (npr. samostojni delovni zvezek ali učbenik).

Priročnik ima na začetku uvod s splošnimi strokovnimi spoznanji o tem, kaj sta (v skladu z učnim načrtom za slovenščino) temeljna cilja jezikovnega pouka, kaj je sporazumevalna zmožnost, kako jo učenci in učenke razvijajo, učitelj/učiteljica pa preverja oz. ocenjuje ter kaj delajo učenci in učenke pri jezikovnem pouku. Temu sledi predstavitev učnih tem, združenih v sedem tematskih sklopov: *Jezik, Sporazumevanje, Besedilo, Beseda, Poved, Glasoslovje in Pravopis*. V vsakem sklopu je več poglavij. V vsakem poglavju so najprej predstavljena strokovna spoznanja o učni temi, navedeni v naslovu poglavja, in ev. pojasnila zaradi novosti ali sprememb v sodobnem jezikoslovju. Sledi razdelek *Obravnava pri pouku*, ki obsega dvoje: 1. temeljna vprašanja, ki izhajajo iz ciljev učnega načrta ter jih učenci in učenke raziskujejo ob dani učni temi – najprej so predstavljena na splošno, nato pa še po razredih, v katerih se tema obravnava, ter 2. nasvete za učitelje/učiteljice in opozorila na morebitne pasti in težave, ki jih imajo učenci in učenke, lahko pa tudi učitelj/učiteljica – najprej so navedeni splošni nasveti za poučevanje v vseh razredih, nato ponekod še posamični za določeni razred.

Na koncu so zbrana vsa temeljna vprašanja po razredih in sklopih.

Želiva vam, da bi vam ta priročnik pomagal pri poučevanju ter da bi imeli pri delu veliko zadovoljstva in uspeha.

Martina Križaj in Marja Bešter Turk

Uvod

1

KAJ STA TEMELJNA CILJA JEZIKOVNEGA POUKA PRI PREDMETU SLOVENŠČINA?

V učnem načrtu za slovenščino v osnovni šoli sta navedena **dva temeljna cilja jezikovnega pouka**, in sicer:

- razvijanje jezikovne, narodne in državljanske zavesti ter
- razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenskem (knjižnem) jeziku.

Ob tem učenci in učenke razvijajo **še druge ključne zmožnosti**, npr.

- socialno zmožnost oz. zmožnost sodelovanja,
- estetsko zmožnost,
- kulturno zmožnost,
- medkulturno zmožnost,
- samoiniciativnost,
- zmožnost kritičnega presojanja svojega ravnanja in sporazumevanja ter ravnanja in sporazumevanja drugih ljudi,
- zmožnost utemeljevanja svojega mnenja,
- zmožnost doživljanja in izražanja svojih čustev,
- ustvarjalnost,
- podjetnost,
- raziskovanje,
- informacijsko pismenost (ta vključuje uporabo knjižnice, knjižnih in drugih virov ter raznih medijev),
- digitalno pismenost (ta obsega iskanje, presojanje, izbiranje, obdelavo, uporabo in izmenjavo digitaliziranih podatkov za dopolnjevanje svojega znanja in za tvorjenje besedil; rabo digitalnih jezikovnih priročnikov, npr. SSKJ in slovarskega dela *Slovenskega pravopisa*; elektronsko dopisovanje; oblikovanje besedil z računalnikom; presojanje vloge, uporabe in zlorabe digitalne tehnologije ipd.),
- empatično zmožnost oz. zmožnost vživljanja v nove sporazumevalne okoliščine,
- zmožnost logičnega mišljenja,
- učenje učenja,
- zmožnost uporabe znanja v vsakdanjem življenju,
- zmožnost reševanja problemov,
- zmožnost načrtovanja postopkov za izboljšanje svojega dela, izdelka, sodelovanja idr.

Največ učnih ur je namenjenih razvijanju sporazumevalne zmožnosti v slovenskem knjižnem jeziku.

Kaj je sporazumevalna zmožnost in iz česa sestoji?

Sporazumevalna zmožnost je zmožnost kritičnega sprejemanja besedil raznih vrst ter zmožnost tvorjenja učinkovitih, razumljivih, ustreznih in jezikovno pravilnih besedil raznih vrst.

Sestoji iz naslednjih **gradnikov**:

- iz motiviranosti za sprejemanje in sporočanje,
- iz stvarnega znanja,
- iz jezikovne zmožnosti,
- iz zmožnosti nebesednega sporazumevanja,
- iz slogovne/pragmatične zmožnosti,
- iz metajezikovne zmožnosti.

Kaj pomenijo ti gradniki sporazumevalne zmožnosti?

Motiviranost za sprejemanje in sporočanje

Človeško sporazumevanje (tj. kritično sprejemanje in razumevanje ter tvorjenje in pošiljanje besedil) je načeloma zavestno družbeno oz. medosebno dejanje; človek se zanj odloči, torej se odzove na svoje hotenje po sporazumevanju. Kot vsako človekovo zavestno dejanje je tudi sporazumevanje večinoma namerno dejanje. Človek namreč sprejema besedila z določenim namenom, npr. da bi izvedel določen podatek in ga uporabil, da bi si zapomnil čim več podatkov in jih uporabil, da bi se ob njih zabaval in užival ipd.; zato ločimo več vrst poslušanja (npr. poslušanje z razumevanjem, kritično poslušanje, estetsko poslušanje) ter več vrst in načinov branja (npr. kritično branje, doživljajsko branje, estetsko branje; selektivno/diagonalno branje, branje s preletom, podrobno/študijsko branje). Tudi naše sporočanje (oz. tvorjenje in pošiljanje besedila) večinoma poteka z določenim namenom, npr. da bi vplivali na naslovnikovo vednost, prepričanje, mnenje, doživljanje, ravnanje ipd.; zato ločimo več vrst sporočanja (npr. prikazovanje, zagotavljanje, vrednotenje, pozivanje ipd.). Skratka, sprejemanje besedila in sporočanje lahko potekata le, če se človek zanju odloči, torej če ima željo po sporazumevanju – če je zanj motiviran. Zato je motiviranost za sprejemanje oz. sporočanje prvi gradnik sporazumevalne zmožnosti.

Stvarno znanje

Besedila, ki jih sprejemamo oz. tvorimo, o nečem govorijo. Če o temi tujega ali svojega besedila veliko vemo, hitreje in učinkoviteje sprejemamo oz. tvorimo besedilo. Zato je drugi gradnik sporazumevalne zmožnosti stvarno oz. enciklopedično znanje prejemnika oz. sporočevalca – to je rezultat prejemnikovih oz. sporočevalčevih stvarnih in besedilnih izkušenj, njegovih interesov, njegove spoznavne zmožnosti (tj. zmožnosti opazovanja, pomnjenja, sklepanja, presojanja, ustvarjanja, uporabe ...) ipd.

Jezikovna zmožnost

Človek je edino bitje, ki se sporazumeva z besednim jezikom. Zato je pomemben gradnik njegove sporazumevalne zmožnosti jezikovna zmožnost, tj. obvladanje oz. znanje danega besednega jezika. Ker besedni jezik sestoji iz besed ter iz pravil za njihovo povezovanje/skladanje v višje enote (npr. v besedne zveze, stavke, povedi) in iz pravil za njihovo

slušno oz. vidno oblikovanje, je človekova jezikovna zmožnost zgrajena iz poimenovalne/slovarske, skladenjske/slovnične, pravorečne in pravopisne zmožnosti.

- **Poimenovalna oz. slovarska zmožnost** pomeni za prejemnika zmožnost razumevanja besed in (stalnih) besednih zvez, za sporočevalca pa zmožnost poimenovanja bitij, stvari, njihovih lastnosti, dejanj ...
- **Skladenjska oz. slovnična zmožnost** je za prejemnika zmožnost razumevanja/prepoznavanja logičnih razmerij v besedni zvezi, stavku, povedi in zvezi povedi, za sporočevalca pa zmožnost razumevanja/prepoznavanja logičnih razmerij v stvarnosti ter izražanja teh razmerij v besedni zvezi, stavku, povedi in zvezi povedi.
- **Pravorečna zmožnost** pomeni obvladanje prvin in pravil knjižnega izgovarjanja besed, povedi in besedil v danem jeziku.
- **Pravopisna zmožnost** pomeni obvladanje prvin in pravil pisanja besed, povedi in besedil v danem jeziku.

Zmožnost nebesednega sporazumevanja

Prejemnik in sporočevalec naj bi imela razvito tudi zmožnost nebesednega sporazumevanja; ta obsega razumevanje nebesednih sporočil in nebesednih spremljevalcev govorjenja/pisanja ter tvorjenje nebesednih sporočil in smiselno uporabo nebesednih spremljevalcev govorjenja/pisanja.

Slogovna oz. pragmatična zmožnost

Sprejemanje in tvorjenje besedila potekata v danih okoliščinah, zato je pomemben gradnik sporazumevalne zmožnosti tudi slogovna oz. pragmatična zmožnost prejemnika in sporočevalca. Prejemnik oz. sporočevalec mora pri sprejemanju oz. tvorjenju besedila razmišljati tudi o okoliščinah, v katerih je nastalo besedilo oz. v katerih bo besedilo sprejeto, ter se mora nanje ustrezno odzvati – okoliščine mora upoštevati pri razumevanju oz. tvorjenju besedila (le tako bo prejemnik besedilo ustrezno razumel, sporočevalec pa tvoril ustrezno besedilo).

Metajezikovna zmožnost

Metajezikovna zmožnost prejemnika/sporočevalca obsega teoretično znanje o sprejemanju in sporočanju (npr. o njihovih vrstah, načinih, načelih, fazah/strategijah), o besedilu (npr. o merilih besedilnosti, o besedilnih vrstah in njihovi obliki, zgradbi, slogu), o jeziku (npr. o vrstah in lastnostih besed, stavkov in povedi, o slovničnih, pravorečnih in pravopisnih pravilih), o slogu (npr. o slogovni vrednosti besed in povedi ter o zanje ustreznih okoliščinah) ipd. To je torej zmožnost razumevanja in ponazarjanja jezikoslovnih izrazov, zmožnost poimenovanja vrst sporazumevanja, besedil, besed in povedi z jezikoslovnimi izrazi, zmožnost navajanja lastnosti in sestave sporazumevanja, besedil, besed in povedi, zmožnost navajanja slovničnih, pravorečnih, pravopisnih in slogovnih pravil danega jezika ipd. Metajezikovna zmožnost je torej sestavina sporazumevalne zmožnosti oz. je »v službi« sporazumevanja – omogoča namreč učinkovitejše sporazumevanje.

Kako učenci in učenke razvijajo svojo sporazumevalno zmožnost pri sodobnem jezikovnem pouku?

Učenci in učenke razvijajo svojo sporazumevalno zmožnost **sistematično** in **transakcijsko**. To pomeni, da niso pasivni poslušalci učitelja/učiteljice, ki bi jim posredoval/-a svoje znanje o vrstah, lastnostih, sestavi ... besedil ipd., temveč so zelo dejavni – opazujejo dani jezikovni pojav (tj. izhodiščno besedilo/poved/besedo), ga primerjajo z drugim(i), sami (ali ob učiteljevi/učiteljičini pomoči) prepoznajo njegove razločevalne pragmatične, funkcijske, pomenske, zgradbene, oblikovne, slogovne ipd. značilnosti, predstavijo svoje ugotovitve in jih povzamejo oz. oblikujejo »pravila«, nato pa pridobljeno znanje in zmožnosti uporabijo v novih okoliščinah.

Gre torej za t. i. **induktivno** obravnavo, tj. od konkretnega/posameznega k splošnemu. Učenci in učenke med njo aktivirajo svoje predznanje, izkušnje in višje miselne procese (primerjajo, analizirajo, vrednotijo, povezujejo, sklepajo, povzemajo in uporabljajo). Znanje in zmožnosti, pridobljene oz. (z)grajene pri takem (t. i. transakcijskem oz. kognitivno-konstruktivističnem) pouku, so trajnejše in trdnejše, samo učenje pa je zanimivejše.

Učiteljeva/učiteljičina vloga pri takem pouku je predvsem usmerjevalna – to pomeni,

- da učitelj/učiteljica skrbi za prijazne odnose v razredu, ker se zaveda, da je za učenje izjemno pomembna tudi čustvena dimenzija, in spodbuja sodelovalno učenje, ker ve, da znanje ni rezultat samo posameznikovega učenja, temveč tudi socialne interakcije z okoljem;
- da dobro pozna svoje učence in učenke – to lahko doseže le tako, da se z njimi pogovarja, jih spodbuja k razmišljanju in k sproščenemu izrekanju ugotovitev ter jih pozorno posluša (tako pridobiva povratne informacije ne le o njihovem obvladanju učne snovi, temveč predvsem o stopnji njihovega razumevanja sveta);
- da vodi delo, tj. ga načrtuje problemsko in usmerja raziskovalno, pri tem pa upošteva pričakovanja, potrebe, želje, izkušnje, predznanje in načine razmišljanja učencev in učenk;
- da spodbuja učence in učenke k čim bolj samostojnemu in aktivnemu pridobivanju znanja ter se z njimi pogovarja o pridobljenem znanju in o procesu pridobivanja znanja, ker se zaveda, da načrtno razvijanje metakognitivnih sposobnosti oz. razumevanje učnega procesa pripomore k njihovemu osamosvajanju pri učenju (tj. učenje učenja).

Zato učitelj/učiteljica

- vodi pogovor ob t. i. frontalnih (ustnih) dialoških nalogah iz učnega gradiva. Kadar se njegova/njena vprašanja ali navodila nanašajo na zapisano izhodiščno besedilo v učnem gradivu, imajo učenci in učenke le-tega pred seboj (da si z njim lahko pomagajo pri odgovarjanju). Če ni posebej navedeno, kako naj ga berejo, ga berejo tiho; načeloma celo preberejo samo enkrat. Če se naloge nanašajo na podrobnejše podatke v besedilu, se vračajo k njegovim posameznim delom. Tudi posneto izhodiščno besedilo poslušajo/si ogledajo enkrat (pred seboj ne smejo imeti transkribiranega besedila); če si ne zapomnijo vseh potrebnih podatkov, ga poslušajo/si ga ogledajo še enkrat (pred ponovnim gledanjem jih učitelj/učiteljica opozori, na kaj naj bodo posebej pozorni). Učitelj/učiteljica ne prekinja poslušanja/gledanja besedila, razen če to ni posebej določeno;

- pazi na to, da se učenci in učenke med pogovorjanjem o besedilu, o sebi in o svoji zmožnosti sporazumevanja počutijo varne in sproščene, zato jim jasno pove, da ne dovoli nestrpnosti oz. posmehovanja zaradi drugačnega/nepričakovanega/neustreznega odgovora;
- spodbuja učence in učenke k individualnemu ali sodelovalnemu reševanju pisnih nalog (tj. v dvojicah ali v manjših skupinah). Spremlja njihovo delo in jim po potrebi pomaga (zlasti pri odločanju o strategiji reševanja naloge). Učno šibkejšim učencem in učenkam pomaga pri reševanju nalog, in sicer tako, da jih vodi pri napovedovanju postopka reševanja naloge; znano je namreč, da učenci in učenke, ki ubesedilijo postopek reševanja naloge, uzavestijo strategijo reševanja, hkrati pa pomagajo učitelju/učiteljici, saj mu/ji tako posredno sporočijo, pri čem imajo težave. Včasih pomaga učencem in učenkam tudi tako, da skupaj frontalno rešijo prvi primer;
- spodbuja učence in učenke k samostojnemu posploševanju in povzemanju značilnosti obravnavanega pojava. Tistim, ki ne zmorejo sami dopolniti ponujenega nepopolnega povzetka, pomaga tako, da jih vpraša, kje v dani učni enoti (npr. v kateri nalogi) lahko najdejo manjkajoče podatke;
- preverja rešitve vseh pisnih nalog, vendar šele potem, ko so učenci in učenke že sami rešili naloge (ne pa tako, da bi reševanje in preverjanje potekalo hkrati). V isti šolski uri uporabi razne načine preverjanja rešitev, npr. individualno, frontalno, v dvojicah, z interaktivno tablo ipd., ali naroči učencem in učenkam, da naj to storijo sami s pomočjo pripravljenih/izdelanih rešitev. Med preverjanjem rešitev jih spodbuja k pojasnjevanju rešitev, k poročanju o morebitnih težavah pri reševanju oz. o napakah. S tem imajo učenci in učenke po navadi velike težave, učitelji in učiteljice pa tudi – ti zlasti zato, ker zahteva ta del izvedbe veliko časa. Vendar pa za to ne sme biti škoda časa, ker je to višja stopnja razumevanja in sporočanja;
- določi naloge za domače delo – seveda pa te vedno tudi pregleda;
- spodbuja učence in učenke k pisanju besedil in k pošiljanju le-teh na njegov/njen e-naslov. Vedno se jim pisno odzove s svojim mnenjem (oz. opisno oceno) o njihovih besedilih, ker se zaveda, da tako pomembno prispeva k izboljšanju njihove zmožnosti pisnega sporočanja;
- spodbuja učence in učenke k samostojnemu reševanju dodatnih nalog za utrjevanje znanja in zmožnosti, ki so jih usvojili v prejšnjih učnih urah slovenščine ali v nižjih razredih;
- na koncu obravnave vsake učne enote vodi pogovor z učenci in učenkami o tem, kaj novega so se naučili, kje in kako bodo uporabili pridobljeno znanje, kako vrednotijo svoje delo in sodelovanje s sošolci in sošolkami ter z njim/njo, kako bi izboljšali svoje delo in sodelovanje ipd. Dokazano je, da si učenci in učenke tudi na ta način utrdijo znanje in uzavestijo svoje delo;
- na koncu vsake učne enote ovrednoti tudi svoje delo – te ugotovitve mu/ji pomagajo pri nadaljnjem delu v istem ali naslednjem šolskem letu.